

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА

«*серпень*» 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня третього (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми 035 Філологія

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Актуальні питання літератури зарубіжних країн		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5 / 150	
Рік навчання	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	5	5
Обсяг годин, в тому числі:	150	150
Аудиторні	40	20
Модульний контроль	10	
Самостійна робота	100	130
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання літератури зарубіжних країн» передбачає формування таких компетенцій:

ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей.

ЗК 2 Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.

ЗК 3 Здатність ефективно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.

ЗК 9 Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 1 Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів.

СК 2 Здатність планувати, обґрунтовувати та оцінювати філологічне дослідження та передбачати його результати.

СК 3 Здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища.

С4 Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.

СК 5 Здатність оперувати ґрунтовними лінгвістичними знаннями, зокрема в сфері лінгвосеміотики, концептології, контрастивної лінгвістики, семантики; застосовувати різні види лінгвістичного аналізу.

СК 6 Здатність аналізувати твори різних родів, жанрів, стилів, національних літератур у теоретико-літературних, культурологічних та компаративних аспектах; демонструвати розуміння проблем літературної стилістики, сучасних тенденцій літературознавчої генерики і генології.

СК 7 Здатність аналізувати явища української літератури в діахронії та світовому контексті, визначати їхню специфіку, виявляти тенденції їх розвитку.

СК 8 Здатність планувати і здійснювати комплексні наукові дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках; планувати, тактично й стратегічно організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології; здійснювати проектну діяльність на засадах лідерства.

3. Результати навчання за дисципліною

РН 1 Демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень.

РН 2 Виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напрямку дослідження; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження.

РН 5 Проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення наукових концепцій, підходів і поглядів у галузі дослідження; формулювати, обґрунтовувати та захищати власну наукову позицію та концепцію.

РН 7 Складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, наявні літературні дані.

РН 15 Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них.

РН 16 Критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу, порівняння та класифікації.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:		Модульний контроль	Самостійна
		Лекції	Семинари		
Змістовий модуль I.					
Проблемно-тематичні і стильові аспекти в зарубіжній літературі модернізму					
Тема 1. Вступ до курсу «Актуальні питання літератури зарубіжних країн». Основні політичні і соціокультурні тенденції початку ХХ ст., їхній вплив на розвиток літератури зарубіжних країн. Художній авангард (дадаїзм і сюрреалізм)	22	2		-	20
Тема 2. Література між двома світовими війнами. Е.М.Хемінгвей, Ф.С.Фіцджеральд	6	2	2	2	-
Тема 3. Воєнний дискурс. М.Мітчелл. Е.М.Ремарк.	24	2	2		20
Тема 4. Ідея абсурдності світу. В.Гомбрович	6	2	2	2	
Тема 5. Екзистенціалізм. А.Камю.	24	2	2		20
Тема 6. Американська поезія 1950–1960-х років	6	2	2	2	
Разом за модуль	88	12	10	6	60
Змістовий модуль II.					
Проблемно-тематичні і стильові аспекти в зарубіжній літературі: постмодернізм і післяпостмодерністська перспектива					
Тема 7. Французький «новий роман». Н.Саррот. А.Роб-Гріє.		2		-	
Тема 8. Повоєнна німецька проза: група «47». Г.Грасс. К.Вольф		2			20
Тема 9. Історія і пам'ять, гендер і криза ідентичності. Е.Слінек. Г.Мюллер		2	4	2	-
Тема 10. Екологічна проблематика. М.Гаусгофер. М.Етвуд.		2			20
Тема 11. Феномен масової літератури. Ден Браун. М. Барбері.		2	2		
Тема 12. Художність non-fiction. Репортаж. Травелог.		2		2	
Разом за модуль	62	12	6	4	40
Усього	150	24	16	10	100

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль I.					
Проблемно-тематичні і стильові аспекти в зарубіжній літературі модернізму					
Тема 1. Вступ до курсу «Актуальні питання літератури зарубіжних країн». Основні політичні і соціокультурні тенденції початку ХХ ст., їхній вплив на розвиток літератури зарубіжних країн. Художній авангард (дадаїзм і сюрреалізм)	12	2	-	-	10
Тема 2. Література між двома світовими війнами. Е.М.Хемінгвей, Ф.С.Фіцджеральд	12	-	2	-	10
Тема 3. Воєнний дискурс. М.Мітчелл. Е.М.Ремарк.	12	-	2	-	10
Тема 4. Ідея абсурдності світу. В.Гомбрович	12		2		10
Тема 5. Екзистенціалізм. А.Камю.	12	2			10
Тема 6. Американська поезія 1950–1960-х років	10				10
Разом за модуль	70	4	6		60
Змістовий модуль II.					
Проблемно-тематичні і стильові аспекти в зарубіжній літературі: постмодернізм і післяпостмодерністська перспектива					
Тема 7. Французький «новий роман». Н.Саррот. А.Роб-Гріс.	20			-	20
Тема 8. Повоєнна німецька проза: група «47». Г.Грасс. К.Вольф	12	2-	-	-	10
Тема 9. Історія і пам'ять, гендер і криза ідентичності. Е.Слінек. Г.Мюллер	12	2		-	10
Тема 10. Екологічна проблематика. М.Гаусгофер. М.Етвуд.	12	2			10
Тема 11. Феномен масової літератури. Ден Браун. М. Барбері.	12		2		10
Тема 12. Художність non-fiction. Репортаж. Травелог.	12		2		10
Разом за модуль	80	6	4		70
Усього	150	10	10	-	130

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу «Актуальні питання літератури зарубіжних країн». Основні політичні і соціокультурні тенденції початку ХХ ст., їхній вплив на розвиток літератури зарубіжних країн. Художній авангард (дадаїзм і сюрреалізм)

1910-ті – 1920-ті роки: виникнення й активність художнього авангарду.

Дадаїзм. Анархічний виклик усім нормам цивілізованого буття, відмова від сенсу художньої творчості, від словесного значення, краси і самого мистецтва. Монтаж як засіб організації світу, що розпався. Поява дадаїстів на початку 1910-х років (1916 рік, Цюрих) як протистояння війні та знеціненню мистецтва. Естетизація звичайних речей, «широкого вжитку». Автоматизм творчої діяльності, підсвідоме і мистецтво. Подальший вплив на літературу: драма абсурду, поп-арт, ідеологія споживацтва. Трістан Тцара (1896-1963), «Пісня коників».

Сюрреалізм. Андре Бретон (1896-1966), маніфест: «Сюрреалізм – це є чистий психічний автоматизм, шляхом якого мають висловити словесно чи на папері дійсну роботу мислення. Це є диктовка думки при відсутності всякої контролю з боку розуму і турбот естетичного чи морального порядку». Сюрреалізм у літературі і живописі.

Тема 2. Література між двома світовими війнами. Е.М.Хемінгвей, Ф.С.Фіцджеральд

Всесвітньо-історичне значення перемоги у Другій Світовій війні. Літературний процес в епоху існування і протистояння різних типів суспільно-політичного ладу.

Е.М.Хемінгвей (1899-1961). Добровільна участь молодого Хемінгвея у Першій світовій війні як цінний досвід для подальшої творчості. Перший роман «І сонце сходить» («Фієста», 1926). Оповідання і новели. Романи «Прощавай, зброе» (1929), «По кому подзвін» (1940) та ін. Воєнний дискурс у творах Е. Хемінгвея.

Ф.С.Фіцджеральд (1896-1940) як співець «віку джазу» і американської мрії. «Великий Гетсбі» (1925), незавершений роман «Останній магнат» (1940). Сучасні екранізації творів Ф.С.Фіцджеральда.

Тема 3. Воєнний дискурс. М.Мітчелл. Е.М.Ремарк.

Воєнний дискурс у романі М.Мітчелл (1900-1949) «Віднесені вітром» (1938). Історичне тло роману: Громадянська війна між Північчю і Півднем у 1861-1865 роках, Реконструкція. Реалізм і романтика твору. Екранізація 1939 р.

Е.М.Ремарк (1898-1970) як представник літератури «втраченого покоління». Найвідоміші твори «На західному фронті без змін» (1929), «Три товариші» (1937) та ін. Тема війни і воєнної еміграції в романі «Ніч у Лісабоні» (1962). Особливості нарації у творі.

Тема 4. Ідея абсурдності світу. В.Гомбрович

Гротескно-фантастичний роман В. Гомбровича (1904–1969) «Фердидурке». Роздуми письменника про могутність форми. Перші публікації творів В. Гомбровича в Україні в 90-і роки ХХ ст.

Тема 5. Екзистенціалізм. А. Камю.

Екзистенціалізм як філософське вчення і літературний напрям. Творчість Ж.-П. Сартра (1905-1980).

Творчість А. Камю (1913-1960) як етап екзистенціалізму, вирізнення циклів абсурду (Сторонній, 1945; Міф про Сізіфа, 1942; Непорозуміння, 1944) і бунту (Листи німецькому другові, 1945; Чума, 1947). Незавершений твір «Перша людина»: техніка оповіді, відхід від спрощеності ідеологічного роману.

Тема 6. Американська поезія 1950–1960-х років

Експериментальна поезія «біт-покоління», важливі теми – критичне ставлення до суспільного пафосу, «життя вулиці», психологія звичайної людини. Найвідоміші представники: Аллен Гінзберг; Френк О'Гара; Лоренс Ферлінгетті та інші. Переклад українською мовою Юрієм Андруховичем.

Тема 7. Французький «новий роман». Н. Саррот. А. Роб-Грійє.

Відмова від класичної реалістичної техніки. Використання кінематографічної техніки як свідчення відмови від заглиблення у внутрішній світ персонажа, висвітлення його психологічних властивостей. Висвітлення поверхових деталей. Нове ставлення до літературного тексту як до «авантюри» письма, нівеляція індивідуальності. Відмова від цілісної інтриги, її розвитку, логічного зв'язку між окремими сценами. Роман як лабораторія нових пошуків творчої манери.

Творчість Н. Саррот (1900–1999): «Тропізми», 1939; «Ера підозр», 1956; «Золоті плоди», 1963; «Дитинство», 1983; «Відкрийте», 1997 — романи ні про що, оголення підсвідомого світу й критика життя в суспільстві, його поверховості.

«Шозізм» А. Роб-Грійє (1922–2008), суб'єктивний монтаж натуралістично скопійованих речей як засіб руйнування об'єктивної реальності («У лабіринті», 1959). Кіносценарії та фільми А. Роб-Грійє.

Тема 8. Повоєнна німецька проза: група «47». Г. Грасс. К. Вольф

Основні тенденції післявоєнної літератури в Німеччині: соціально-критична («Група 47») і «магічний реалізм». «Група 47»: Борхерт, Белль, Грасс та ін. Пародійний характер прози Гюнтера Грасса (1927–2015). Художні особливості Зображення історії в «Данцизькій трилогії» Грасса: роман «Бляшаний барабан» (1959), новела «Кішка та миша» (1961). Роман «Собачі роки» (1963). Аналіз роману «Бляшаний барабан»: чотири покоління данцизької родини, віддзеркалення в їхніх долях великої історії, барабан як символ, автобіографічні деталі, образ оповідача та ін.

Тема драматичного роздвоєння німця в ситуації «двох Німеччин»: Кріста Вольф (1929–2011), роман «Розколоте небо» (1963), зображення у творі кохання Рити Зайдель і Манфреда Герфурта. Інші твори К. Вольф: Медея: Голоси (Medea. Stimmen), 1993; На шляху до табу, 1994; Істинно (Leibhaftig), 2002; Один день у році: Щоденник (Ein Tag im Jahr. 1960-2000). – вид. «Luchterhand» (Мюнхен) – книжка про один день із життя письменниці — 27 вересня (2003). Ставлення К. Вольф до падіння Берлінської стіни.

Тема «нової» ФРН у творчості Г. Грасса, Г. Мюллер, В. Бішицькі, Уве Телькампа та ін. Творчість Х. М. Енценсбергера як утілення нонконформізму:

використання «чужого» тексту і свідоме нехтування процесом його перевтілення в авторський: роман із листів К. Brentano і його другої дружини Августи Бусман «Реквієм для романтичної дами», 1990; п'єса «Геть Гете» (1995); тема Дідро та ін.

Тема 9. Історія і пам'ять, гендер і криза ідентичності. Е.Слінек. Г.Мюллер

Творчість Е. Слінек (нар. 1946) як відгук на гострі проблеми сучасності, «композиторське» ставлення до слова тощо: роман «Піаністка», 1983; збірка «Смерть і діва I–V. Драма принцес» (1999–2003), есе, кіносценарії, вірші. Українські переклади (Н.Сняданко, О.Григоренко).

Герта Мюллер (нар. 1953), німецька письменниця румунського походження, лауреат Нобелівської премії 2009 р., яку отримала за те, що «своєю зосередженістю в поезії і щирістю у прозі малює пейзаж знедолених». Найвідоміші твори Г.Мюллер: романи «Подорожні на одній нозі» («Reisende auf einem Bein», 1989), «Лисиця була вже тоді мисливцем» («Der Fuchs war damals schon der Jäger», 1992), «Серце-звір» («Herztier», 1994), «Сьогодні я не бажаю зустрічі з собою» («Heute wär ich mir lieber nicht begegnet», 1997), «Гойдалка дихання» («Atemschaukel», 2009); збірки есе «Диявол перебуває в дзеркалі» («Der Teufel sitzt im Spiegel», 1991), «Голод і шовк» («Hunger und Seide», 1995) та ін. Український переклад роману «Гойдалка дихання» (Наталка Сніданко, 2011).

Тема 10. Екологічна проблематика. М.Гаусгофер. М.Етвуд.

Нові умови існування літератури. Література і «споживацьке суспільство»; література в умовах панування засобів масової інформації.

Науково-технічна революція і постіндустріальне суспільство. Теми і літературні жанри, які відображають науково-технічний прогрес; наукова фантастика (Р. Бредбері, С. Лем) і соціальна фантастика (Дж. Орвелл). Література і загроза можливих глобальних катастроф.

Виникнення світового ринку мистецтва, його демократизація та уніфікація, виникнення стандартів у смаках читачів та їхніх потреб, перетворення культури на предмет споживання, товар. Дорріс Лессінг (нобеліат 2007) про необхідність екологічності культури, фрагментарність сучасної культури, ставлення до читання, незнищенність оповідача.

М.Гаусгофер (1920–1970). Роман «За стіною» (1963), переклад українською мовою Н.Іваничук (2020).

М.Етвуд (нар. 1939). Роман-антиутопія «Оповідь служниці» (1985). Український переклад роману (Олена Оксеніч, 2017).

Тема 11. Феномен масової літератури. Ден Браун. М. Барбері.

Виникнення постмодернізму як реакція на утвердження хаотичності буття, безсилля будь-яких об'єктивних знань. Поняття інтертекстуальності — літературний процес в межах велетенської бібліотеки. Пошуки нових форм для літературної творчості.

Тема митця і мистецтва у романі Джона Роберта Фаулза (1926–2005) «Вежа з чорного дерева» (1974). Зіставлення особливої філософії мистецтва і стереотипних уявлень про художника. Інтертекстуальність як основа поезики творів Фаулза:

алюзії «Бурі» В. Шекспіра в «Колекціонері» (1963), використання ле Марії Французької в збірці новел «Вежа з чорного дерева».

Шекспірівські мотиви в романах Р. Ная (нар. 1939): «Фальстаф» (1976), «Покійний містер Шекспір» (1998), «Міссіс Шекспір» (1993)

Малколм Бредбері: літературознавчі праці («Собака, зтягнута пісками») та художні твори («Їсти людей негарно», 1959; «Людина історії» (1975)) – використання прийому іронії, поглиблена увага до сфери свідомості.

Поняття «масова література». Творчість Дена Брауна (нар. 1964). Цикл романів про Роберта Ленгдона, професора Гарвардського університету – «Янголи і демони» (2001), «Код да Вінчі» (2003), «Втрачений символ» (2009), «Інферно» (2013) та «Джерело» (2017).

Поняття «мідл-література». Творчість Мюріель Барбері (нар. в 1969 р.) – романи «Ласощі» (*Une gourmandise*) (2000), «Елегантна їжачиха» (*L'elegance du herisson*, 2006), «Життя ельфів» (*La Vie des elfes*, 2015), «Дивна країна» (*Un étrange pays*, 2019), «Самотня роза» (*Une Rose seule*, 2020), «Година відвертості» (*Une heure de ferveur*, 2022). Один твір перекладено Українською мовою – «Елегантна їжачиха» перекладач – Є. Кононенко, «Нора-друк», 2010.

Тема 12. Художність non-fiction. Репортаж. Травелог

Літературна журналістика, документальна література, література факту. Виникнення, основні жанри. Польський репортаж: Ришард Капусцінський (1932-2007), найвідоміші книжки «Імператор» (1978), «Імперія» (1993), «Чорне дерево» (1999), «Мандрівки з Геродотом» (2004); Вітольд Шабловський (нар. 1980), збірник репортажів про Туреччину «Убивця з міста абрикосів»; Яцек Гуго-Бадер, збірка репортажів зі світу соціальних низів «Біла гарячка».

Травелог як літературний жанр. Від найдавніших травелогів до сучасних текстів. Подорож як механізм міжкультурного діалогу. типологія героя-мандрівника: турист, фланер, мандівний філософ тощо.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

№ п/п	Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Модуль 1-2
1.	Відвідування лекцій	1	12	12
2.	Відвідування семінарських занять	1	12	12
3.	Робота на семінарському занятті	10	8	80
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20
5.	Модульний контроль	25	2	50
Разом				174, коеф. 1,74

Умовою зарахування вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання літератури зарубіжних країн» є отримання аспірантом не менше 60-ти балів за результатами всіх видів означених робіт.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 1-2. Література модернізму (50 годин)

Екзистенціалізм як філософське вчення і літературний напрям. Творчість Ж.-П. Сартра (1905-1980). Перші філософські праці. «Нудота» (1938), «Буття і Ніщо» (1943), есе «Що таке література» (1947). Драматичні твори. Автобіографічна повість «Слова» (1964).

Тема 3-4. Література доби постмодернізму (50 годин)

Творчість Н. Саррот (1900–1999): «Тропізми», 1939; «Ера підозр», 1956; «Золоті плоди», 1963; «Дитинство», 1983; «Відкрийте», 1997 — романи ні про що, оголення підсвідомого світу й критика життя в суспільстві, його поверховості. «Шозізм» А. Роб-Грійє (1922–2008), суб'єктивний монтаж натуралістично скопійованих речей як засіб руйнування об'єктивної реальності («У лабіринті», 1959). Кіносценарії та фільми А. Роб-Грійє.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	представлений матеріал повністю або на достатньому рівні розкриває тему, містить додаткові інформативні відомості або пояснення, оформлено за вимогами
2-3	є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність, існують недоліки у оформленні
0-1	робота не відповідає вимогам, виконана за іншою темою; матеріал представлено частково, допущені фактичні помилки в змісті роботи

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Актуальні питання літератури зарубіжних країн» проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді вирахування максимальної суми балів в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час встановлення суми балів враховується засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з 5 модулів і оцінюється за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, відповідей на семінарах тощо) протягом семестру (див. 6.1). Отриманий показник успішності за 100-бальною шкалою оцінювання переводимо в рейтингову оцінку.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8.Рекомендовані джерела

Основні:

- 1.Алхімія слова живого. Французький роман 1945–2000 рр. / М. Мільнер, Ж. Бєсьєр, Б. Бланкманта ін. К.: Промінь, 2005. 383 с.
2. Денисова Т.Н. Історія американської літератури. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
3. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: [навчальний посібник / В.І. Кузьменко, О.О. Гарачковська, М.В. Кузьменко та ін.]. К.: ВЦ "Академія", 2010.
4. Література Англії. ХХ століття / К.О.Шахова, Н.Ю.Жлуктенко, С.Д.Павличко та ін. К.: Либідь, 1993. 400 с.
5. Висоцька Н.О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ - початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму: Монографія. К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. 456 с.

Додаткові:

6. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Під ред. М.Зубрицької. Львів, 1996.
7. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія [пер. з англ. О.Погинайко]. К.: Смолоскип, 2008. 360 с.
8. Бітківська Г.В. Сучасний літературний журнал : інтермедіальний дискурс. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 468 с.
9. Бойницька О. Англійський історіографічний роман кінця ХХ – початку ХХІ ст.: філософія жанру. К. : Видавець Карпенко В.М., 2016. 324 с.
10. Бредбері М. Британський роман нового часу [пер. з англ. В. Дмитрук]. К. : Ксенія Сладкевич, 2011. 480 с.
11. Вишницька Ю.В. Міфологічні сценарії в сучасному художньому та публіцистичному дискурсах. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 612 с.
12. Гальчук О.В. Тексти по колу: пізнати Себе в Іншому. К., 2019. 268 с.
13. Григоренко О. Прекрасний і потворний міф: руйнування австрійського музичного міфа в романі Е. Єлінек «Піаністка». Від бароко до постмодернізму. Дніпропетровськ, 2005. Вип. 8. С. 82-87. <https://md-eksperiment.org/post/20220727-prekrasnij-i-potvornij-mif>
14. Григоренко О. «Чого не можна висловити, про те потрібно писати»: особливості любовного дискурсу в романі Е. Єлінек. *Вікно у світ*. 2008. № 1 (22). С. 122–129.
15. Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. Історія новітньої зарубіжної літератури. Київ: Центр учбової літератури, 2008.
16. Доценко Н.В. Проза Патріка Модіано (принципи інтермедіальності) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Доценко Наталія Валеріївна ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. 188 арк.
17. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора. Переклад з англ. Віктора Шовкуна; наук. ред. Олексій Шевченко. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2003. URL: <http://www.scribd.com/doc/83453829/Енциклопедія-постмодернізму>
18. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний словник: У 2 т. Тернопіль, 2005.
19. Жукова Наталія. Елітарна література в іменах: монографія. К.: Ін-т культурології НАМ України, 2016. 304 с.
20. Лессінг Д. Про те, як не отримують Нобелівську премію. Нобелівська лекція. 7 грудня 2007 / Перекл. з англ. М. Калініченко. *Всесвіт*. 2008. № 11-12. С. 169–176.
21. Маценка С.П. Герта Мюллер – німецька письменниця, нобеліант, творець ландшафтів бездомності: текст лек-ції. Львів: ПАІС, 2012. 56 с.
22. Маценка С.П. Гюнтер Грасс, німецький митець, нобеліант, діагностик виснаженого світу. Львів : ПАІС, 2012. 58 с.
23. Мірошніченко Л. Проекції скептицизму в сучасному британському романі: генеза, традиція, поетика. К. : Генеза, 2015. 384 с.

24. Нестелєєв М. Лабіринти американського постмодернізму: у 2 т. Київ: Темпора, 2023.
25. Овчаренко Н. Ф. Альтернативна історія та канадський художній дискурс у романі Маргарет Е. Етвуд «Пенелопіада». Всесвіт. 2014. № 5/6. С. 177-187.
26. Овчаренко Н. Ф. Романи-антиутопії Маргарет Е. Етвуд. *Слово і Час*. 2006 (лютий). №2 (542). С. 46–55 50.
27. Овчаренко Н. Канадський літературний канон на зламі століть. Київ : Видавництво гуманітарної літератури, 2006. 311 с.
28. Павличко С. Зарубіжна література: Дослідження та критичні статті. К., 2001.
29. Поліщук Я. Інкорпорація документального ресурсу в сучасній художній літературі. *Слово і час*. 2018. №9. С. 3-10.
30. Романова О. В. Кіноромани Алена Роб-Грійє: (Аспекти синтезу мистецтв). Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. 244 с.
31. Ромов С. Від дадаїзму до сюрреалізму. *Нова генерація*. 1929. № 9. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=1205>.
32. Таранік-Ткачук К., Бітківська Г.В. Історія зарубіжної літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття. К.: КУБГ, 2012. 144 с.
33. Фесенко В.І. Новітня французька література. К.: Вид.центр КНЛУ, 2015. 273 с.
34. Чикирис Н.В. Творчість Ернеста Хемінгуея в українському літературному процесі ХХ століття (рецепція і типологія): Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.05 / Тернопільський нац. педагог. ун-т. Тернопіль, 2005. 17 с.
35. Шахова К. О. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури. Київ: Юніверс, 2001. 208 с.
36. Шульгун М. Е. Метажанр подорожі в контексті перехідного художнього мислення (кінець ХХ – поч. ХХІ ст.). К., 2017. https://chtyvo.org.ua/authors/Shulhun_Madlena/Metazhanr_podorozhi_v_konteksti_perekhidnoho_k_hudozhnoho_myslennia_kinets_KhKh_poch_KhKhI_st/
37. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури II половини ХХ століття. Практикум. Кривий Ріг, 2022. 103 с.

Художні твори:

- Ф.С.Фіцджеральд*. Великий Гетсбі. Кохання останнього магната
Е.Гемінгвей. Фієста (І сонце сходить). Прощавай, зброе. По кому подзвін. Оповідання.
М.Мітчелл. Звіяні вітром.
В.Гомбрович. Фердидурке
Е.М. Ремарк. На західному фронті без змін. Ніч у Лісабоні
А. Камю. Сторонній. Калігула
Н. Саррот. Золоті плоди.
А. Роб-Гріє. У лабіринті. День Смерті Пані День: Американська 1950–1960-х років у перекладах Юрія Андруховича
Борхерт В. Цього вівторка. Квітка кульбаби.
Вольф К. Розколоте небо. Аварія.
Дж. Фаулз. Колекціонер. Вежа з чорного дерева.
К. Ішігуро. Ноктюрни. П'ять історій про музику та смеркання
Гаусгофер М. За стіною
Ч.Мілош. Родинна Європа. Поезії
М. Кундера. Безсмертя. Неспішність
Єлінек Е. Піаністка.
Етвуд М. Оповідь служниці. Після потопу
Грум В. Форрест Гамп
Баєтт А.С. Володіти
Браун Д. Код да Вінчі. Інферно.
Барбері М. Елегантна Їжачижа.
Мюллер Г. Гойдалка дихання

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://soundcloud.com/kultpodcast>
2. <https://starylev.com.ua/news/20-lekciy-pro-literaturu-vid-mysteckogo-arsenal-u-vilnomu-dostupi>
3. Український інститут книги <https://ubi.org.ua/uk>
4. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України
<http://dspace.nbuv.gov.ua/>

ДОДАТОК

до робочої програми
 навчальної дисципліни «Актуальні питання літератури зарубіжних країн»
Плани семінарських занять

Семінар 1**Е. Гемінгвей. Фієста (1926)**

Питання для обговорення

1. Особистий воєнний досвід Е.Хемінгвея.
2. Історія терміна «втрачене покоління»: Фіцджеральд, Гертруда Стайн, Хемінгвей.
3. Епіграфи: маркування концепції твору.
4. Проблемний спектр роману «Фієста»: від егоцентризму до романтичної причетності до буття.
5. Система образів-персонажів.
6. Справжній хемінгвейвський герой: Джейк Барнс чи Педро Ромеро.
7. Багатоплановість образу кориди в романі.
8. Художній простір у романі. Урбаністичний і природний простір: опозиція чи взаємодоповнення.
9. Особливості індивідуального стилю письменника: біографізм, ліризм, репортажність, підтекст.

Література

1. Хемінгвей Е. І сходить сонце (Фієста)
2. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ ст. К., 2012. С.124-134.
3. Денисова Т. Коментар до роману. Т. 1.
4. Затонський Д. Ернест Хемінгвей – письменник і людина. Т. 1.

Семінар 2**Ремарк. Ніч у Лісабоні (1962)**

1. Еріх Марія Ремарк: життєвий і творчий шлях.
2. Тематика і проблематика роману «Ніч у Лісабоні»
3. Особливості розвитку сюжету. Семантика і філософічність фіналу.
4. Злочин і покарання в романі.
5. Художній простір у романі.
6. Особливості індивідуального стилю письменника.

Література

1. Ремарк Е.М. Ніч у Лісабоні
https://chtyvo.org.ua/authors/Remark_Erikh/Chorny_obelisk_Triumfalna_arka_Nich_u_Lisaboni/
2. Глюдз М.М. Неочікуваний і зовсім несподіваний Ремарк
<https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/novitfilolog/21/15.pdf>
3. Затонський Д. Перечитуючи Ремарка. <https://md-eksperiment.org/post/20221224-perechituuyuchi-remarka>

Семінар 3**В.Гомбрович. Фердидурке (1937)**

1. Вітольд Гомбрович: життя і творчість.
2. «Фердидурке»: особливості сюжету і композиції.
3. Система образів у творі.
4. Характеристика головного персонажа Юзьо Ковальського.
5. Категорія тілесності у творі.
6. Пояснити, чому роман називають

провокативно-авангардистський
 балаганно-кабаретовий
 пародійно-гротесковий
 іронічно-скептичний
 стилістично-розмаїтий

Дібрати приклади з твору для ілюстрації названих ознак.

Література

1. Нахлік Олеся. Некласичний класик. Твори В.Гомбровича в Україні
<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/30962/25-Nakhlik2.pdf?sequence=1>
2. Гомбрович В. Фердидурке [пер. з пол. А. Бондаря]. К. : Основи, 2002. 325 с.
3. Гомбрович В. Щоденник (уривки) [пер. з пол. О. Грищенко]. *Всесвіт*. 1992. № 10 (766).
4. Яковенко С. «Фердидурке»: формула провокації
https://zn.ua/ukr/ART/ferdidurke_formula_provokatsiyi.html
5. Яковенко, С. М. *Чеслав Мілош і Вітольд Гомбрович: між Сходом і Заходом, між домом і бездомністю*. УКРАЇНСЬКА ПОЛОНІСТИКА (3-4). 2007. pp. 285-295.
http://eprints.zu.edu.ua/3218/1/Jakowenko_S..pdf

Семінар 4

Камю. Калігула (1945)

1. Джерело сюжету, особливості розвитку дії у творі.
2. Проблематика метафізичного бунту у п'єсі.
3. Розвиток проблем п'єси в есеях «Міф про Сізіфа» (1942) і «Бунтівна людина» (1951).
4. Калігула – персонаж у світі абсурду.

Основні поняття: живописний код, архітектурний код, код танцю.

Література:

1. Камю А. Калігула; перекл. П.Таращук. *Всесвіт*. 1988. № 7.
https://chtyvo.org.ua/authors/Kamiu_Alber/Kalihula/
2. Камю А. Міф про Сізіфа; перекл. О.Жупанський. К., 2015.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kamiu_Alber/Mif_pro_Sizifa.pdf
3. Білоцерківець Н. Воскресіння Калігули.
https://chtyvo.org.ua/authors/Bilotserkivets_Natalia/Voskresinnia_Kalihuly/

Семінар 5

Американська поезія 50-60-х років

1. Американська поезія 1950-60-х років: вступні зауваги перекладача Юрія Андруховича
2. Френк О'Гара: відомості про життя і творчість, аналіз поезій.
3. Аллен Гінзберг: відомості про життя і творчість, аналіз поезій.
4. Лоренс Ферлінгетті: відомості про життя і творчість, аналіз поезій.

Література:

1. День Смерті Пані День: Американська 1950–1960-х років у перекладах Юрія Андруховича. К., https://chtyvo.org.ua/authors/Antolohiia/Den_smerti_pani_Den/
2. Рагузіна Л. Поезія Л. Ферлінгетті в контексті творчості бітників. Дніпро, 2006.

Семінар 6

Е. Єлінек. Піаністка (1983)

1. Роман Е. Єлінек. «Піаністка»: популярність після екранізації.
2. Концепція літературної творчості Е. Єлінек. Короткі біографічні дані.
3. Особливості розвитку сюжету роману.
4. Особливості любовного дискурсу в романі:
 - А) любов до музики;
 - Б) материнська любов;
 - В) кохання Еріки й Вальтера.
5. Засоби мовленнєвого оформлення ідей письменниці у романі.
6. Загальна характеристика творчості Єлінек після роману «Піаністка».

Література:

1. Єлінек Е. Піаністка (1983) // *Всесвіт*. — 2003. — № 5-6, 7-8.
2. Григоренко О. «Чого не можна висловити, про те потрібно писати»: особливості любовного дискурсу в романі Е. Єлінек // *Вікно у світ*. — 2008. — № 1 (22). — С. 122–129.

3. Будний В. Інтермедіальність – красне письменство серед інших мистецтв / В. Будний, М. Ільницький // Будний В. Порівняльне літературознавство. – К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 282–297
4. Вислоух С. Література й візуальний образ. Простір структурної спільності мистецтв / Северина Вислоух // Теорія літератури в Польщі : антологія текстів / За заг. ред. В. Моренця – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 309–321.
5. Геймей А. Культурологічна компаративістика: інтерпретація та екзистенція / перекл. з польськ. М. Брацька // Захід – Схід: основні тенденції розвитку порівняльного літературознавства : антологія ; заг. ред. Л.В. Грицик. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. – С. 114-121.
6. Піаністка (Реж. П. Ганеке)

Семинар 7

Ден Браун. Код да Вінчі (2003)

1. Загальні відомості про творчість Дена Брауна.
2. Візуальна символіка в романі: картини, архітектура.
3. Дискурс медій у розвитку детективного сюжету.
4. «Код да Вінчі»: роман та екранізація.

Література

1. Бессараб О.В. Роман Дена Брауна "Код да Вінчі" і "масова культура" (форми рецепції). *Питання літературознавства*. 2008. Вип. 76. С. 146-154. file:///F:/Pl_2008_76_20.pdf
2. Браун Д. Код да Вінчі / Д. Браун; [пер. з англ. А. Кам'янець]. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. – 478 с.
3. Гура Н.П., Бойко О.К. Жанрова своєрідність циклу романів про професора Ленгдона Дена Брауна в літературному контексті доби постмодернізму http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1100/1/Gura_Genre_%20peculiarity.pdf
4. Овсюк О. Загадки і таємниці роману Дена Брауна «Код да Вінчі» / О. Овсюк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=433&Itemid=41.
5. Код да Вінчі, фільм (реж. Р. Говард) <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Семинар 8

Герта Мюллер. Гойдалка дихання (2009)

1. Сюжет роману Г. Мюллер «Гойдалка дихання».
2. Особливості зображення історії як наратологічного стрижня твору.
3. Головний персонаж Лео Ауберг як наратор.
4. Етнокультурні особливості художньої картини світу в романі (образ дому, образ дороги).

Література

1. Бітківська Г. В. «Єдиний текст» Герти Мюллер / Г. В. Бітківська, К.В. Таранік-Ткачук. // Історія зарубіжної літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. С. 90–94.
2. Мюллер Г. Гойдалка дихання: роман; пер. з нім. Н. В. Сняданко; худож.-оформлювач О. Г. Жуков. Харків : Фоліо, 2011. 286 с.
3. Поліщук Я. Роман з ангелом голоду // ЛітАкцент, 02.12.2010. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://litakcent.com/2010/12/02/roman-z-anhelom-holodu/>
4. Юзькова І. В. Концепт "Дім" в романі Герти Мюллер "Гойдалка дихання" / І. В. Юзькова. Літературний процес: територія Гутенберга чи віртуальна реальність? : матер. Всеукр. наукової конф., 5-6 квіт. 2013 р., м. Київ МОН України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка : за заг. ред. О.Є. Бондаревої [редкол.: О.Є. Бондарева, І.Р. Буніятова, М.С. Васьків, О.В. Єременко, О.В. Кудряшова, В.І. Кузьменко, Я.О. Поліщук]. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. С. 260–265.
5. Юзькова І. В. Концепт "Дорога" в романі Герти Мюллер "Гойдалка дихання". Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень: зб. наук. пр. Вип. 2 / редкол.: Р.С. Гуревич (голова) [та ін.]; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ТОВ фірма "Планер", 2012. С. 349–351.